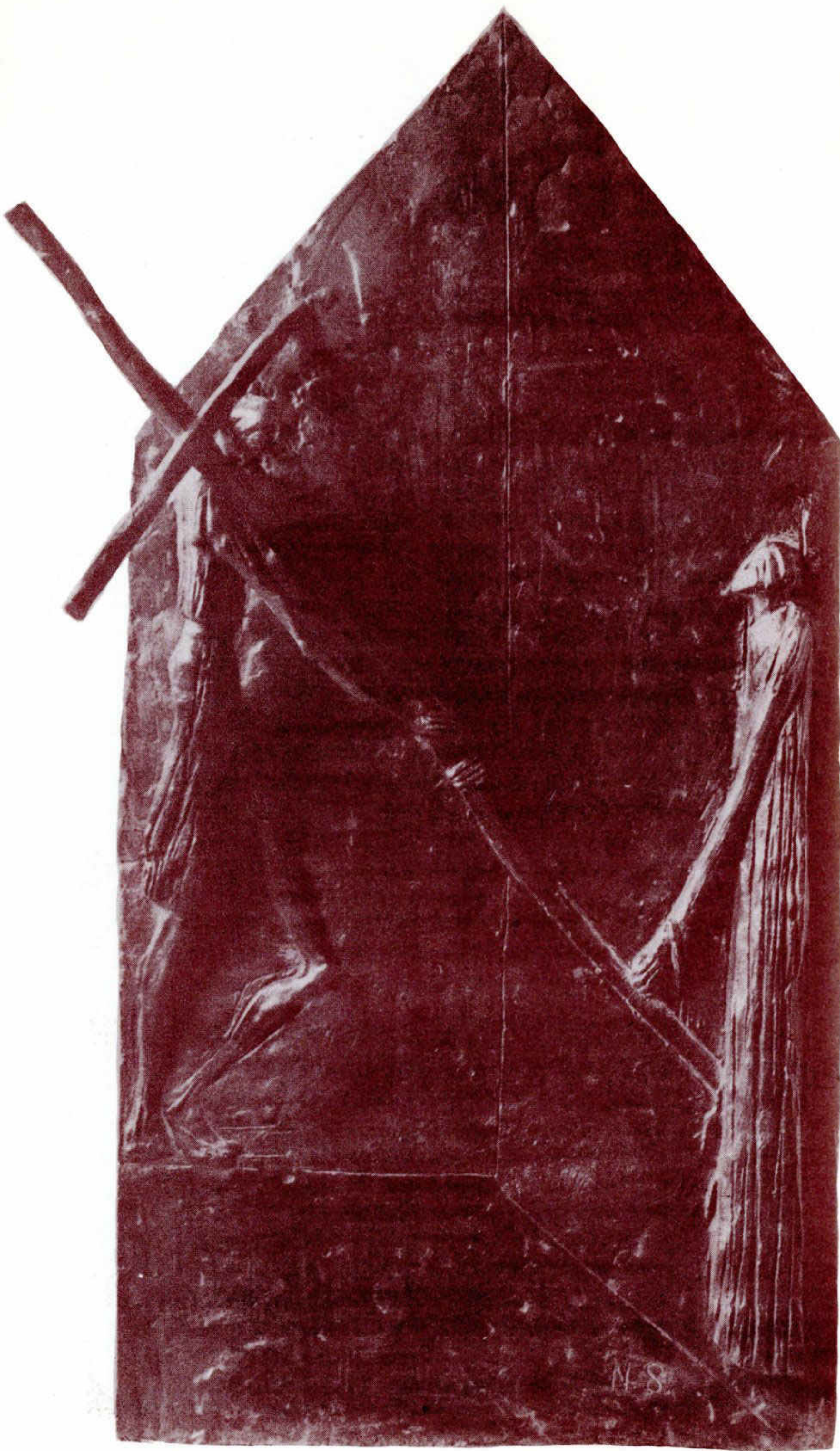

NINA SEDLAR
KRIŽNI PUT

**MUZEJ GRADA ZAGREBA
SAMOSTAN ROŽAT**

1. postaja: ISUSA OSUĐUJU NA SMRT

2. postaja: ISUS PRIMA NA SE KRIŽ

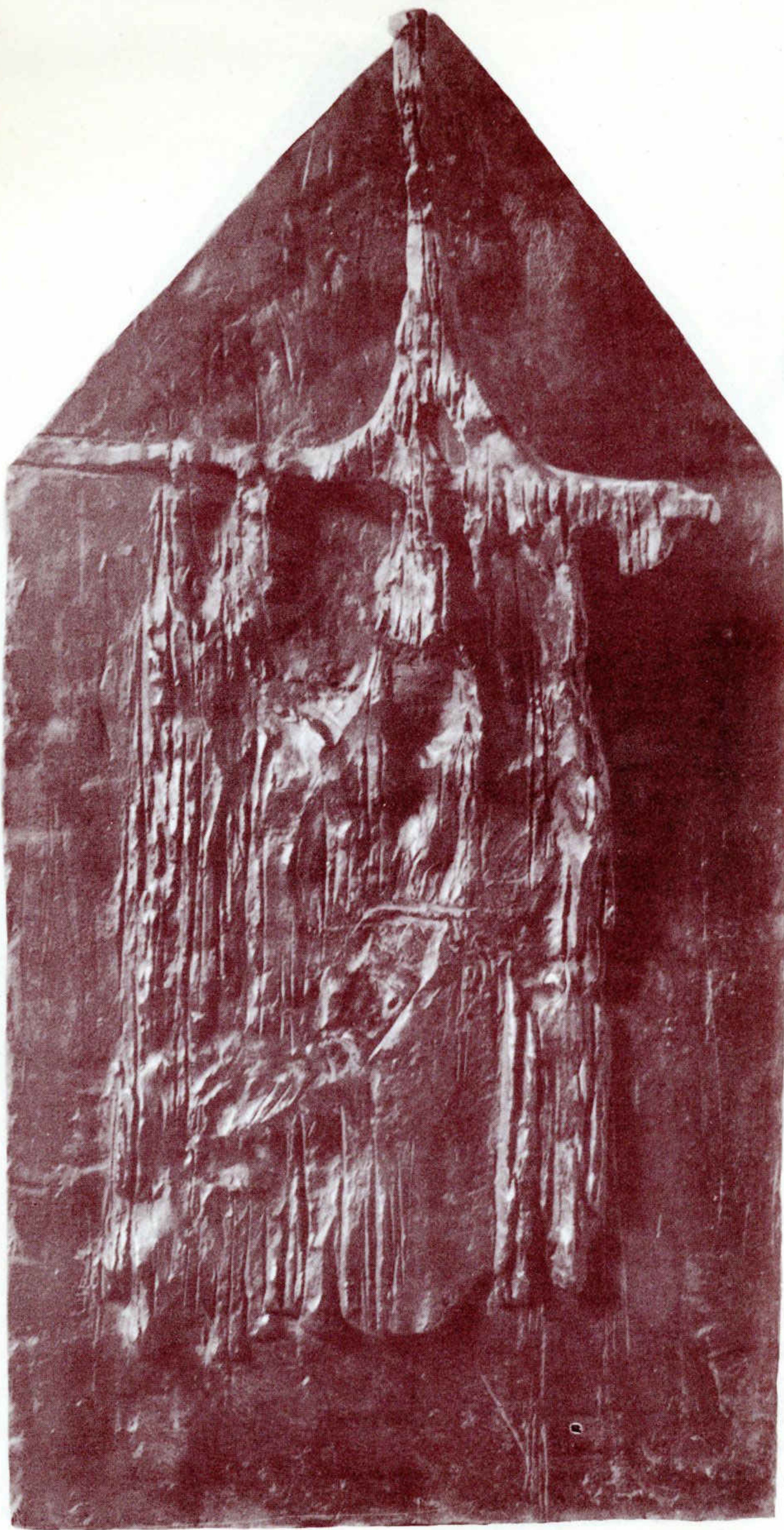
3. postaja: ISUS PADA PRVI PUT POD KRIŽEM

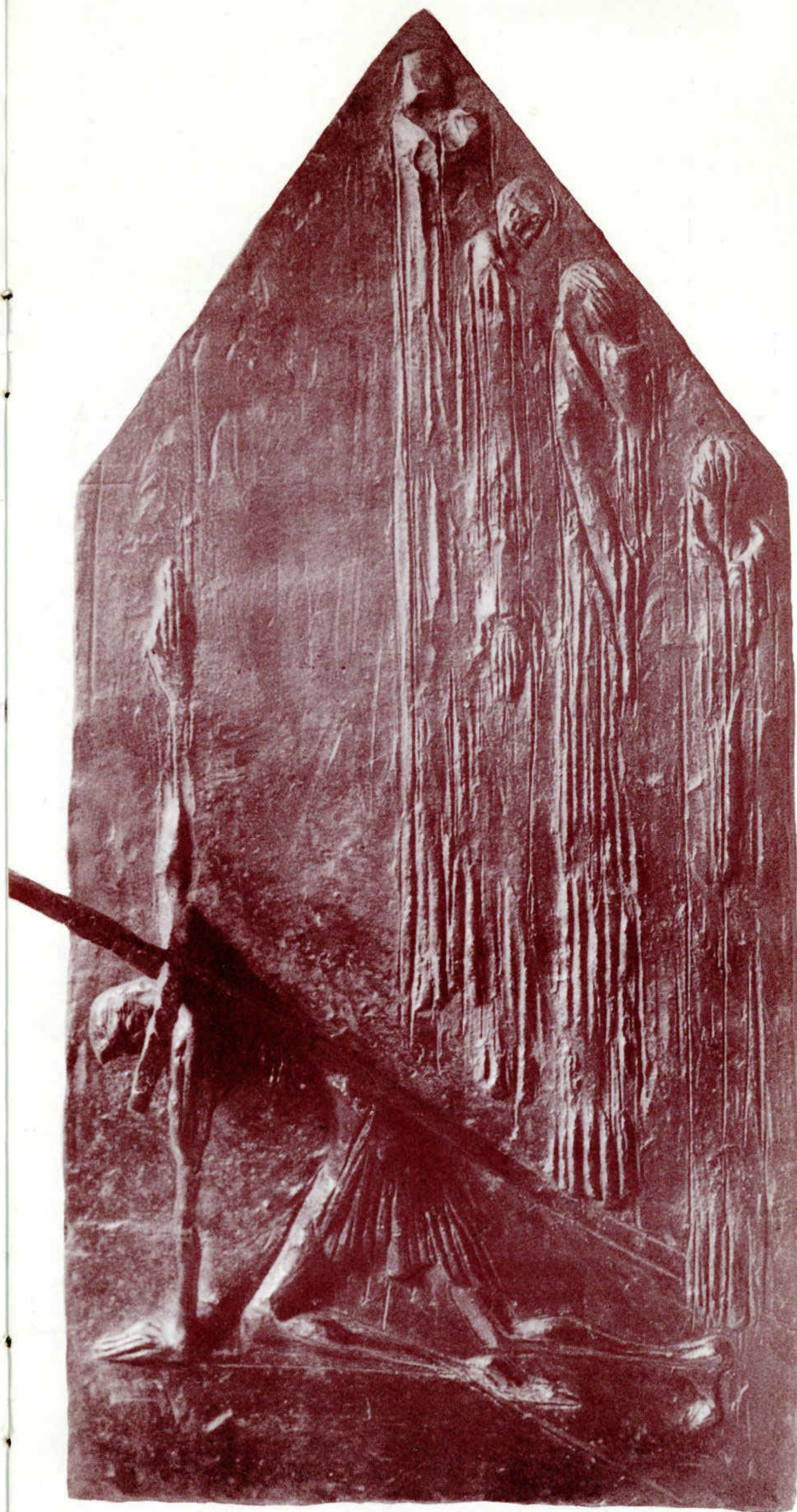
4. postaja: ISUS SUSREĆE SVOJU SVETU MAJKU

5. postaja: ŠIMUN CIRENAC POMAŽE ISUSU NOSITI KRIŽ

6. postaja: VERONIKIN RUBAC

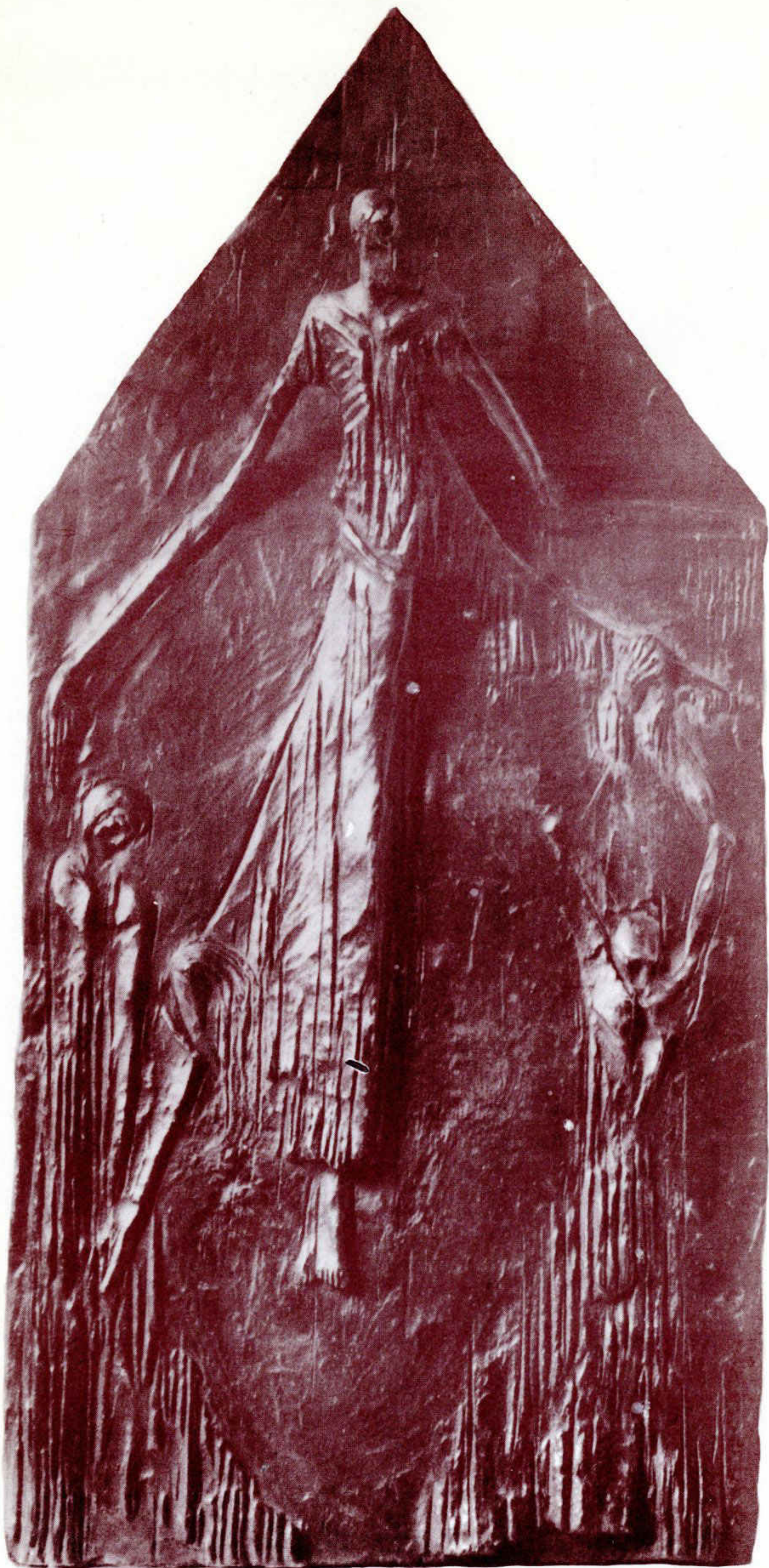
7. postaja: ISUS PADA DRUGI PUT POD KRIŽEM

8. postaja: ISUS TJEŠI JERUZALEMSKE ŽENE

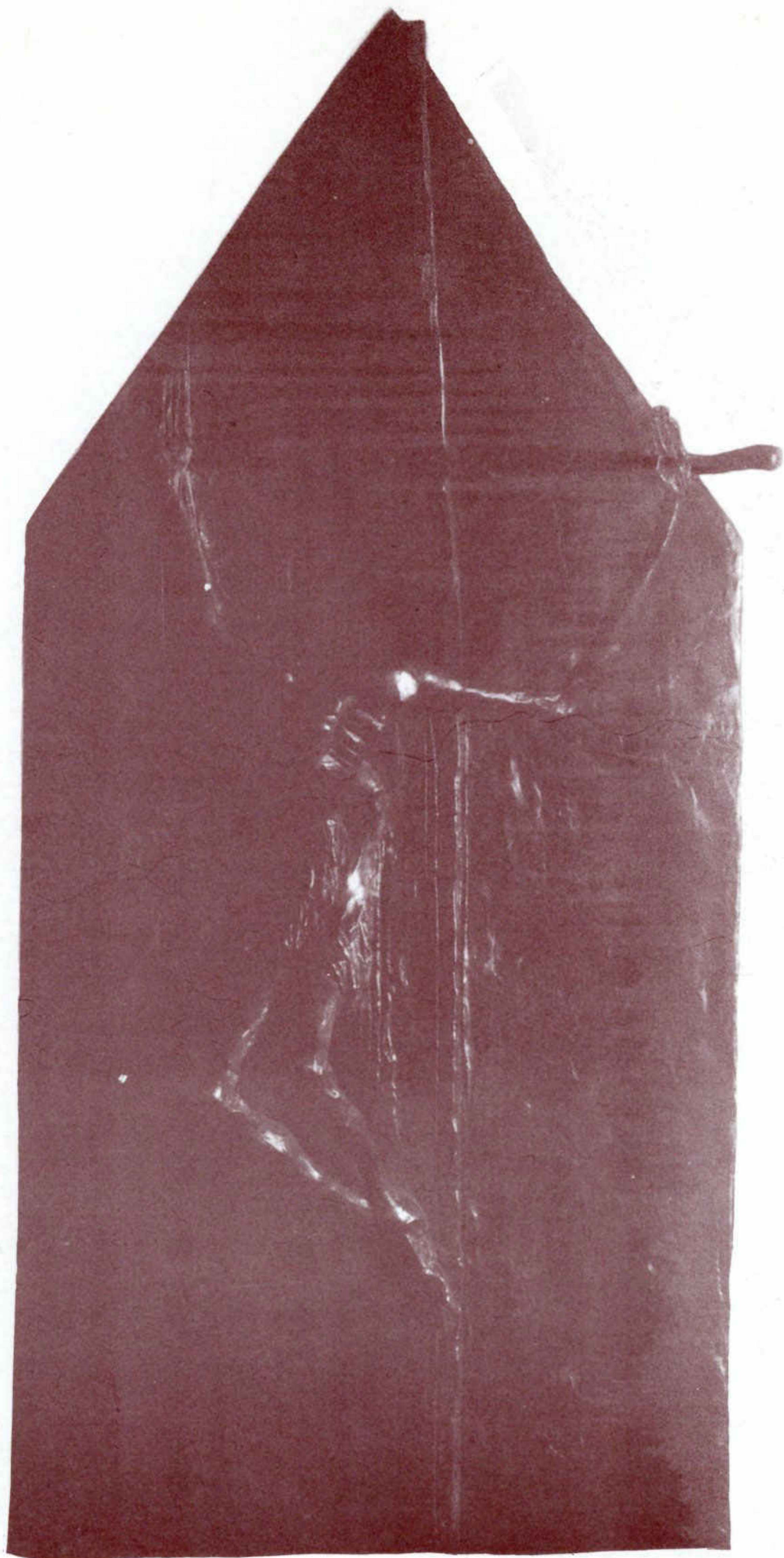
9. postaja: ISUS PADA TREĆI PUT POD KRIŽEM

10. postaja: ISUSA SVLAČE

11. postaja: ISUSA PRIBIJAJU NA KRIŽ

12. postaja: ISUS UMIRE NA KRIŽU

13. postaja: ISUSA SKIDAJU S KRIŽA

(Križni put Nine Sedlar sugestivno je i dramatično ostvarenje na motiv *via crucis*)

Nina Sedlar nasljedila je od svog mentora Valerija Michielija strastvenu privrženost ekspresionizmu i tragičnim ljudskim sadržajima, motivima duboke boli i predaog žrtvovanja. U ovom se kontekstu motiv križnog puta javlja u njenom kiparstvu sasvim logično, neodvojivo od njenog načina doživljavanja i razmišljanja o svijetu: za nju je ovaj motiv više od skulptorske teme, nekim se neodoljivim unutarnjim diktatom ova kiparica neraskidivo vezala uz najtragičniji motiv u evropskom slikarstvu. Ovu je temu Nina očito duboko doživjela i kao kipar i kao čovjek.

Ostaje otvoreno pitanje, kao i kod svih sličnih djela, da li su kod Nine reference na motiv križnog puta religiozne ili laičke provenijencije, tj. da li je kipar motiviran isključivo mogućnošću da prenese dramu u svoju nemirnu formu, ili je u izboru motiva bio presudan religiozni pristup. Oskar Davičo, autor predgovora za katalog izložbe ovog Nininog križnog puta u Wiesbadenu, mišljenja je da "ovaj rad ne djeluje ni mistično ni metafizički, iako bi sama tema mogla autoricu odvući i na tu stranu". Po njegovom mišljenju ovih četrnaest postaja križnog puta prije svega "govori o povijesti patnje čovjeka". Riječ je, dakle, o ljudskom simbolu. Teško je bez svjedočanstva autorice otkriti njene *prave stvaralačke motive*, ali da su oni samo i isključivo "laičke" prirode, teško bi bilo iz ovog djela odvojiti i onu neospornu religioznu, mističnu komponentu. Ona bi se u ovom djelu mogla "pročitati" i mimo kiparičinih intencija. Mistika? Da li ono tajanstveno, zagonetno, nadnaravno, nerazumljivo, neshvatljivo, nerazjašnjivo, dakle, sve ono suprotno materijalističkoj filozofiji, mora biti sinonim za "mračno", "zaostalo", recidiv "srednjovjekovne teme" i sholastičke filozofije? Nije li po tome poezija, koja korača najmračnijim hodnicima čovjekove potsvijesti, također povijesni recidiv sholastičkog dogmatizma?

Ovo je djelo Nine Sedlar ispunjeno ljudskom patnjom i noćnim morama, ali i one su dio čovjekovih snova. Djelo koje izaziva znatiželju u krugu estetike i religioznosti nosi u sebi mnoge premise i ispunjava raznorodne zahtjeve. Umjetnost nije jednosmjerna ulica u kojoj je dozvoljen prolaz samo fideistima ili samo onima koji nisu religiozni, ona pomiruje najraznorodnije čovjekove težnje i svjetonazore i to je razlog da npr. *istu* renesansnu Madonu mogu duboko doživjeti teist i ateist. To je, uostalom, stara Krležina teza s kojom je u predgovoru *Podravske motive* raskinuo s dogmatskim praktičarima. Umjetnost nije politika, religija, filozofija, ni bilo koji svjetonazor, ona može time biti motivirana, ali je prvenstveno rezultat sasvim određene darovitosti, osjetljivosti i iskustva u krugu likovnosti i *jedino* se pomoću njih može umjetnik očitovati, formulirati i iskazati svoju misao. Ovu vrlo jednostavnu istinu otkrila je Nina instinktom izvornog umjetnika: ovom je djelu prišla besprijekornim zanatom i krajnom otvorennošću spram motiva.

14. postaja: ISUSA POLAŽU U GROB

Premda je ovaj križni put Nine Sedlar po svom izričaju naglašeno ekspresivan, jasno impostiran u krug ekspresionizma, po svom je duhu i shemi (neo)gotički. I to ne samo zbog šiljate gotičke forme svake postaje, već i zbog izduženih ljudskih likova koji tendiraju *vertikali*. Ova je gotička shema posebno naglašena u postajama koje prikazuju Krista pred Pilatom i njegov susret s majkom i sa ženama jeruzalemskim. U ovom su izduženju, posebno u Kristovom liku, pojedine partije upravo neproporcionalno "deformirane", kao npr. ruka u postaji pribijanja Krista na križ. Ove "deformacije" još snažnije pojačavaju ekspresiju i mi više ne tražimo "pravilnost" i harmonične oblike, s ovim "neproporcionalnostima" naglašena je dramatičnost motiva koji izaziva u nama krajnju uznemirenost i time pojačava dojam tragičnosti. U nervoznom ritmu ekspresionističke modelacije ova je "deformacija" prihvatljiva i izražajna, u dubokom reljefu kipar znalački i vješto gradi međuprostore metafizičkog naboja. Postaja polaganja Krista u grob sigurno je najpotresnija i jedinstvena u bogatoj literaturi križnog puta: to Kristovo mrtvo tijelo, snažno "izbačeno" iz pozadine, vraća se zemlji kao što se vraćaju trupla svih mrtvaca na zemlji koja staloženo i bez privilegija prima trošni ljudski lik "posuđen" božanstvu. Memento homo... Ovo Ninino djelo sigurno pripada u red najsugestivnijih i najdramatičnijih ostvarenja na temu *via crucis*.

Križni put Nine Sedlar umjetničko je djelo na visokoj stvaralačkoj razini i po tome može biti simbol općeljudske patnje, kao što je u njemu, za one koji vjeruju, bogočovjek povezan mističnim vezama sa žrtvom. Krist je, prema tumačenju vjere, morao do dna iskapiti "čašu ljudske patnje" i umjetnik se, ako je želio ostati vjeran temi, morao čvrsto osloniti na ovu komponentu ljudskosti: božanska nam je žrtva pristupačna i vidljiva tek preko one ljudske. Očima mi prihvaćamo i "očitavamo" ljudski motiv boli, a tek preko biblijske literature saznajemo razloge žrtve. Mističnu dimenziju motiva otkriva vjera koja je izvan kontrole našeg uma. Kako je inače moguće ispitati razloge nečijeg oslonca na transcendentalno ili isključivo na opipljivu materiju? Premda onaj koji vjeruje i onaj koji sumnja kreću često od istog (kršćanskog) odgoja? Ali, ako ih razdvajaju svjetonazori, to ih sigurno spaja estetika, mogućnost da istom snagom i uvjerljivošću dožive umjetničko djelo. To je, mislim, i razlog da ovo mnogoznačno Ninino djelo može naći svoje mjesto u crkvi i muzeju. Njegova će umjetnička i ljudska istina odašiljati preko estetike razne poruke, ali bilo da su one profane ili religiozne, one će biti uvijek poetske. Time su ukinute sve granice netolerancije i mi u izvornosti Nininog stvaralačkog djela otkrivamo sve razloge naših ljudskih snova, čovjekovu bijedu i veličinu, njegove strahove pred nepoznatim i nesigurnost koja se preobražava u čin vjere. Uvijek će Krist pred Pilatom simbolizirati progonjenog Pravednika i čovjek propet na križ zbog svojih ideala ostati će nepromjenjenim znakom čovječanstva. Na ovim tezama, smatram, treba tražiti sve odgovore.

Josip Depolo

BIOGRAFIJA

NINA SEDLAR

Nina Sedlar završila je g. 1980. Likovnu akademiju u Zagrebu, odjel kiparstva, u klasi prof. Valerija Michielija. Sudjelovala je na četiri grupne izložbe, a tri puta je samostalno izlagala. Ovo je njezina četvrta samostalna izložba (ista je tijekom svibnja održana u Wiesbadenu). Ovaj "Križni put" rađen je 1985. i 1986. godine, a od kolovoza 1987. bit će stalno postavljen u samostanu Rožat kod Dubrovnika.

Značajniji radovi Nine Sedlar: "Sv. Franjo", bronza, g. 1984. visina: 3 metra – Široki Brijeg; "Križni put", bronza, g. 1983. – Tuzla; "Sv. Ilija", bronza, 1,10 m – Čerin.

Autorica živi i radi u Zagrebu, Medvedgradska 30.